

Rodna Gruda

Dr. Ivo Petkovšek, zdravnik, slikar in pisatelj, ki ne pozna meja

Ivo Petkovšek – Doctor, Painter, and Writer with no Boundaries

Objavljeno dne/Published on: 11.09.2017

Avtor članka/Article Author: Ivan Cimerman

Med našimi zamejskimi rojaki, ki žive na Tržaškem, je nedvomno ena največjih živečih osebnosti dr. Ivo Petkovšek, enciklopedično, klasično izobražen rojak. Sodi med slikarsko avantgardo, kamor ga uvrščajo italijanski slikarski strokovnjaki. Svoja pomembna slikarska dela je začel ustvarjati v srednji in višji šoli pod vplivom profesorja Černigoja, konstruktivista, učenca slovite šole Bauhaus. Ob izdaji pesniške zbirke z naslovom IZBRUH RANJENE TIŠINE, Horde pred vrati, konec maja 2017, nam je po nastopu v knjižnici v Kopru zaupal svoj življenjepis.

Among Slovenians living across the Italian Border, namely in the Triste region, is one of the greatest men – Ivo Petkovšek, an encyclopedically and classically educated Slovenian. According to Italian painting experts, he belongs to the school of avant-garde painters. He has been creating notable paintings since high-school and college, namely under the mentorship of Professor Černigoj, a constructivist from the famous Bauhaus Art School. Upon the publication of his poetry collection entitled Izbruh ranjene tišine, Horde pred vrati at the end of May 2017, Petkovšek told us about his life after giving a performance at the Srečko Vilhar Public Library in Koper, Slovenia.

»Rojen sem bil 4. leta 1948 v Boljuncu (po italijansko Bagnoli della Rosandra), v času, ko je nastalo Svobodno tržaško ozemlje, slovenskim staršem, prvim povojnim učiteljem v tem kraju. Moj oče Marcel in mama Justina, oba učitelja s trdno slovensko zavestjo, sta se morala truditi z učenjem slovenščine, saj sta se oba izobrazila v italijanskem učiteljskišču. Mama je ves čas študirala v Italiji, v Veroni, kamor so premestili njenega očeta, železničarja Justa Jurkiča. Pred tem so celo deset let živeli v Neaplju (o tem govori druga zgodba). Mamin dedek, rdečih las, je bil po rodu Dalmatinec iz Šibenika. Z »barconi«, posebnimi vozovi, so v Trst dostavljali vino v sodih. Okrog leta 1600 so se naselili pri Sv. Ivanu v Trstu. V tem okraju so bili 'usarji'. Tukaj so si zgradili hišo in se preživljali s prevažanjem zlasti kamnov za gradnjo hiš, cest in ograj z vozovi. Po svojih prevozniških potrebah so si zgradili svojo cesto z zavornimi rokavi za težke tovore. Peljala je iz kamnoloma na Grizi v dolino, do Sv. Ivana. Materina babica Lucija Bizjak pa je bila, po pripovedi svoje babice, po rodu iz Slavonije, od koder so pred napadi Turkov pribežali v Trst. Vsi so vedno govorili narečno slovenščino in obiskovali slovensko šolo pri Sv. Ivanu. Družina mojega očeta je bila po izvirnem rodu slovenska. Dedek je bil rojen na Medvedjem Brdu pri Vrhniki, babica pa v Slapu pri Vipavi. V Trst sta se preselila konec leta 1800, ko sta na ulici Commerciale kupila kmetijo z veliko gospodarsko 'padronalno' hišo. Tudi ta dedek je postal železničar. Mojega očeta so po končanem učiteljskišču kot poročnika poslali na Vipavsko, kjer je doživljal fašistično okrutnosti in nacionalno poniževanje. Zato je zaprosil poveljstvo za premestitev. Poslali so ga na Sardinijo, kjer so ga po razpadu italijanske vojske zajeli Američani. Z njimi se je ob koncu vojne vrnil domov.

Vsi, ki nastopajo v moji zgodbi, so se vedno proglašali za Slovence, govorili slovensko, po domače, brali slovenske knjige (ki jih *hranim kot svetinje*). V slovenščini so si dopisovali celo med drugo svetovno vojno in se po vsej Italiji obiskovali s slovenskimi sorodniki in prijatelji. Iz teh temeljev izvira tudi *moje slovenstvo*, čeprav je moja kultura italijanskega izvora in ni poznala imponiranega socializma, pač pa le ignorantsko, nasilno sramotenje fašističnih stvorov, še dolgo po koncu druge svetovne vojne. Zato nisem bil nikoli Jugoslovan in tudi po zadnji osvoboditvi ne 'politični Slovenec', ampak vedno le Slovenec po srcu in krvi. Ne morem biti nič drugega! Saj

bivamo na teh ozemljih že od pradavnih časov. V tej zemlji smo pokopali in kremirali veliko število naših prednikov. A kdor trdi, da to ni resnica, je v glavnem študiral na Nemškem in tam pustil svojo pamet.

Želja, sla po umetniškem udejstvovanju je nezadržno 'bivala v meni' že od najzgodnejših let, od osnovne šole. Nato se je razmahnila v srednji in višji šoli, ob vplivu profesorja Avgusta Černigoja, ki je edini od znanih italijanskih konstruktivistov v času svojega študija obiskoval šolo Bauhaus. Obiskoval sem njegovo grafično šolo in za zgled mi je bila njegova poliedrična osebnost. Pridružil se mu je družinski prijatelj Milko Bambič, ob njem še babičin bratranec, tržaški akvarelist de Monte. Ukvarjal sem se z grafiko, linolejografijo in v znamenitem tržaškem baru Alicione v galeriji Fenice skupinsko razstavljal že leta 1964.

Mislim, da spadam med resnične sodobne 'contemporaneo' avantgardne slikarje, saj je moj slog prepoznaven že na daleč (nekakšen napredni POP). Za nekatere, v preteklost zazrte galerije, sem še preveč sodoben.

Snov za svoje slikanje črpam iz aktualnega življenja z vsemi njegovimi sestavnimi deli, odtenki, barvami in čustvi, ki jih vzbuja in me preplavljajo. Rad slikam s satiro, ki je konstruktivna, opozarja, prodira v bistva reči in dogodkov in zahteva so-doživljanje.

Letos me je na razstavo povabila tržaška galerija *Lux Art Gallery*, kjer sem razstavil 54 slik, ki jih je kritika zelo dobro ocenila. Kot ustvarjalec sem kritik svoje dobe, svojega tehnično razvpitega časa, v katerem ni časa za odmor in razmislek, saj nas sili v nenehno tekanje, v drvenje naprej in naprej, dan in noč! Sledim sedanji svetovni problematiki migrantstva in bliskovitega mešanja kultur. Odsev teh usodnih in prelomnih gibanj je tudi moj sin, ki je v teku let imigriral v Anglijo, kjer je postal dirigent pri Google-u, spoznal irsko dekle s katero se je poročil, letos dobil hčerko in se ustalil v Londonu. Zna italijanščino oziroma napolitanščino, ker je moja žena Napolitanka, slovenščino, angleščino, francoščino in ruščino. Ženo sem spoznal v času svoje delovne dobe, ob svojih usodnih potovanjih v Napoli, ob obiskih dedka in babice ter različnih prijateljev.

V zadnjem obdobju sem se začel 'globlje in bolj modro' ukvarjati *tudi s poezijo*, saj sem pesnil že na srednji šoli. Zrel človek vidi nekaj več in podrobneje izve vse o svetu, ki se mu je v mladih letih tako prijazno svetlikal. Vidi tudi tisto, kar je skrito za nasmehom (ogrodje) in se približuje vratom, ki se bo bodo slej ali prej odprla. In se za njim za večno zaprla! Gre torej 'po poti na grič' (po keltsko).

Vesel sem, da se je v naših mestih Trstu in Gorici slovenski jezik obdržal in vse bolj vzbuja zanimanje italijanskih someščanov. Zanimivo je, da je najštevilnejša slovenska šola na obrobju, v Ronchi dei Legionari. Obiskujejo jo tudi številni otroci italijanskih staršev, dobro deluje tudi društvo Jadro. Razmahnil se je celo dvojezični pevski zbor dvojezičnih staršev otrok, ki veselo gostuje z mnogimi slovenskimi pesmimi po vsej Italiji!

Toda skrbijo me Slovenci, ki končno živijo v SVOJI DRŽAVI, in imajo svojo GLAVNO MESTO LJUBLJANO. Zavedati se morajo, da je to resničnost in se morajo zato z veliko resnostjo in odgovornostjo uveljavljati v združenju Evropske unije, kolikor je le mogoče. Razumeti morajo mednarodne mehanizme in postati zmagovalci v ekonomskem boju ter obvladovati najnaprednejše ekonomske teorije in trike za uveljavljanje v tej veliki skupni areni.«

Dr. Ivo Petkovšek se je ob predstavitvi zbirke pesmi Izbruh ranjene tišine, Horde pred vrati 31. maja 2017 v Kopru, v Osrednji knjižnici Srečka Vilharja predstavil tudi s svojimi drugimi knjigami in z nekaj slikami kot slikar. Svoja stališča je izrazil v okviru slikarskega gibanja HERMETIČNI KROMATIZEM, med pobudnike katerega se je vključil leta 2000.

Za čem teži Novo slikarstvo, gibanje HERMETIČNI KROMATIZEM?

Gibanje **Hermetični kromatizem** je bilo osnovano v Grožnjanu in predstavljeno v reviji Zrenja. Novo slikarstvo, ki ga imenujemo »Hermetični kromatizem« (v duhu slovenske likovne tradicije bi bilo primerno to slikarsko smer imenovati »Barviti simbolizem«). Svoja hotenja so ustanovitelji ubesedili takole: »Izrazi se naj skozi čim večjo intenzivnost barv in vizionarsko, dražljivo vzdušje, da obdrži živo in napeto gledalčevo pričakovanje in upanje.

Želimo si zmagoslavja barv, ki naj prevlada popačene predstave o »umetniškem dejanju«. Tako predstavljena umetnost se mora izražati predvsem z dialektičnim vdorom barve. Vneti in ganiti mora najgloblja človekova čustva. Spregovoriti mora z jezikom nemira, bolečine, veselja, vendar s pridihom upanja in vpletenosti – ne da bi ta postavljala jezove, umetno brzdana nelagodja, izkoreninjenost in zmedo. Naši učitelji so Malevič, Larionov in Kandinski.«

Ustanovitelji gibanja, zasnovanega v Grožnjanu, so: Pino Bonanno, Rosario Cali, Casisa Eugen, Otello Mamprin, Andrea Manfredini, Marcello Mascellani, Ivo Petkovšek, Luciana Zabarella in Rok Zelenko.